

Fővárosi Törvényszék
19.P.22.645/2012/4.

A F ő v á r o s i T ő r v é n y s z é k

a dr. Jaczkovits Zita ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Sóllyom u. 12. fszt. 1.) által képviselt
OROSZ MIHÁLY ZOLTÁN érpataki ([REDACTED] szám alatti) lakos felperesnek

a dr. Tordai Csaba ügyvéd (1025 Budapest, Csalán u. 27.) által képviselt
ATLATSZO.HU SZERKESZTŐSÉGE (1084 Budapest, Déri Miksa u. 10. IV./9.) alperes ellen
sajtó-helyreigazítás iránt indított perében meghozta a következő

Í T É L E T E T

A bíróság a felperes keresetét elutasítja.

A bíróság kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 22.500 (huszonkétezer-ötszáz) Ft + ÁFA perköltséget.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt **36.000** (harminchatezer) Ft illetéket a felperes köteles a Magyar Államnak megfizetni külön felhívásra.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet ennél a bíróságnál kell 3 példányban előterjeszteni.

Fellebbezés esetén a Fővárosi Ítéltábla előtt a jogi képviselet kötelező.

A fellebbezési határidő lejártá előtt a peres felek kérhetik, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el.

Ha a fellebbezés csak a perköltség nagyságára vagy viselésére, a teljesítési határidőre, vagy az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozik, illetőleg ha a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul, bármelyik fél kérheti, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson bírálja el.

I N D O K O L Á S

A felperes Érpatak község polgármestere. Ebben a minőségben gyakran szerepel a különböző médiumokban. A felperest a Nyíregyházi Városi Bíróság 2008. október 28-án kelt 14.B.2198/2007/13. sorszámú ítéletében bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett magánlaksértés vétségében, és ezért két társával együtt egy-egy évre próbára bocsátotta. A megállapított tényállás értelmében a felperes két társával együtt 2006. december 21-én 15 óra körüli időben megjelent a sértett lakásán, ahol a sértett lánya, Érpatak község jegyzője lakott. A felperes és társai azért jelentek meg ott, mert a jegyzőnő már hosszabb ideje táppénzes állományban volt, vele a kapcsolatot felvenni nem tudták, így meglátogatták, és felvilágosítást szerettek volna kérni tőle arról, hogy jegyzői munkáját előreláthatólag meddig nem fogja ellátni. Őket a házigazda lakásába

beengedte, ők a nappaliban foglaltak helyet. A lakás nappalijában megjelent a meglátogatott jegyző, akitől felvilágosítást kértek arról, hogy milyen az egészségi állapota, illetve a felperes elővette a mobiltelefonját, és közölte, hogy rögzíteni kívánja a beszélgetés tartalmát. Ezen a házigazda felháborodott, és felszólította a felperest, hogy a hangrögzítést fejezzék be, és hagyják el a lakást. A felperes közölte, hogy neki a hangfelvétel készítéséhez joga van, és addig nem távozik, amíg a felmerült kérdéseket a jegyzővel nem tudja tisztázni. Ezt követően a házigazda több alkalommal szólította fel a felperest és társait a távozásra, és értesítette a rendőrséget. A helyszínrre érkező rendőrök felszólították a felperest és társait a távozásra. A felperes két társa a felszólítás nyomán felállt és távozni készült, a felperes viszont ülve maradt. A felperes közölte, hogy a felmerült kérdések tisztázásáig a lakásból nem távozik, ezt követően társai megtorpanak. A rendőrök erélyes felszólítására ezt követően azonban mindhárman elhagyták a házigazda lakását. A sértett házigazda 2007. január 17-én joghatályos magánindítványt terjesztett elő.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2009. november 3-án hozott 1.Bf.20/2009/8. sorszámú végzése az első fokú bíróság ítéletét a felperes vonatkozásában helyben hagyta, az ítélet a felperes társai vonatkozásában már korábban jogerőre emelkedett. Az előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.362/2010/12. sorszámú ítéletével az első fokú ítéletet hatályon kívül helyezte a II. r. terhelt tekintetében, és a vele szemben indított büntetőeljárást megszüntette. A felperes vonatkozásában az ítéletet megváltoztatta, a felperest és a III. r. terheltet a magánlaksértés büntette miatt emelt vád alól felmentette, a felperessel és a III. r. terhelttel szemben a magánlaksértés szabálysértése miatt az eljárást megszüntette. Megállapította, hogy az eljárás bíróságok a II. r. terhelt vonatkozásában törvényes vád hiányában jártak el és állapítottak meg bűnösséget. Azt is megállapította a bíróság, hogy a lakással rendelkező akarata ellenére bent maradással megvalósított ún. házi jogot sértő cselekményt kizárólag a csoportos elkövetés emeli ki a szabálysértések köréből. Azt is megállapította, hogy a csoportos elkövetés megvalósításához legalább három személy jelenléte szükséges. Miután pedig a II. r. terhelt törvényes vád alatti magatartásának hiányában a felperes és a III. r. terhelt cselekménye nem merítette ki a magánlaksértés vétségét. Ténybelileg megállapította, hogy a felperes és a III. r. terhelt magatartása a magánlaksértés szabálysértését valósította meg, ez a cselekmény azonban elévült, ezért az eljárás megszüntetésének volt helye, többek között a felperes vonatkozásában.

Az alperes által üzemeltetett Atlatszo.hu internetes újságban 2012. május 1-jén közlemény jelent meg „Orosz Mihály fenyegetőzik, de nincs igaza” címmel. Ebben visszautaltak arra, hogy korábban is jelentettek meg cikket a felperes vonatkozásában, amelyek tekintetében a felperes helyreigazítási kérelmet juttatott el az internetes újságnak. A helyreigazítási kérelem tartalmának ismertetése mellett az alperesi újság közölte ebben a cikkben, hogy a helyreigazítási kérelemnek nem kívánnak, nem tudnak eleget tenni.

Az idézett helyreigazítási kérelem azt tartalmazta, hogy a Legfőbb Ügyészség és a Legfelsőbb Bíróság egybehangzó álláspontja az volt jogerős döntésben, hogy a szóban forgó esetben a felperes nem követett el bűncselekményt, és még a vádemelés is törvénysértő volt. Az idézett kérelem azt is tartalmazta, hogy őt, mint törvényesen megválasztott polgármestert, ártatlansága ellenére hosszú időn keresztül meghurcolták, és megfellebbezhetetlen jogi rehabilitáció után másfél évvel még ilyen gyalázkodó cikket jelentetnének meg „balliberális oldalakon”. A levél kifejti, hogy vele szemben politikai indíttatású gyalázkodás folyik az ügy kapcsán. A levél közölte, hogy a felperes még életében soha nem volt elítélve, makulátlan az erkölcsi bizonyítványa. Azt is közli a levél erőteljes hangnemben, hogy a felperes a gyalázkodásból sportot űző Tódor Jánost meg fogja tanítani, hogy nagy nyilvánosság előtt történő becsületsértő, rágalmazó magatartások megfogalmazásakor máskor sokkal alaposabban utána kell járnia a valóságnak, mert a valóságot meghamisító firkászi

teljesítmények miatt nagyon megütheti a bokáját. A felperes közli, hogy az általa megvalósított „Érpataki Modell” egyik legfontosabb tétele, hogy „elég nekünk az Isten kegyelme”, illetve „legyen igazunk, és az Isten legyen erre a tanúnk”, és „ekkor az aljasok rendre mindig megszégyenülnek, és előbb vagy utóbb kudarcot vallanak”.

Ezt követően a cikk közli azt, hogy bár a Legfelsőbb Bíróság ítéletét a felperes nem küldte meg a lap részére, azt meg tudták szerezni, így értelmezni tudják az ügyet. Ezt követően a cikk tényszerűen leírja, hogy első és másodfokon mikor született meg a határozat, és annak milyen tartalma volt. Ezt követően a cikk azt tartalmazza, hogy a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény akkor hatályos 2. § (1) bekezdés i) pontja alapján az ítélet jogerőre emelkedésével a polgármester megbízatása a törvény erejénél fogva minden további nélkül megszűnik. Ezután közölték, hogy ez független attól, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet megsemmisítette, a polgármester nem tölthette volna be tisztségét 2009. november 3. után. Ezt követően a cikk röviden ismerteti a megállapított tényállást, majd pedig ismerteti azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság azért mentette fel a magánlaksértés bűncselekménye alól a polgármestert, mert az ügyészség a vádiratban az egyik önkormányzati képviselővel szemben nem fejtette ki, az illető milyen magatartással követte el a magánlaksértést, törvényes vád hiányában viszont ennek a képviselőnek a felelőssége nem állapítható meg, ha pedig csak ketten követtek el magánlaksértést, az nem bűncselekmény, mindössze szabálysértés. A cikk a főbb álláspontját ezután úgy összegzi, hogy „szó sincs tehát arról, hogy a konkrét ügyben a polgármester semmilyen jogellenes dolgot nem követett volna el. A büntetőjogi felelősségre vonást csak azért kerülhette el végül, mert az ügyészség nem megfelelően készítette el a vádiratot”.

A felperes úgy ítélte meg, hogy a perbeli cikk a személyét illetően valótlan tényállítást tartalmazott, ezért 2012. május 22-én helyreigazítási kérelmet terjesztett elő az alperesnél, ahová a helyreigazítási kérelem 2012. május 29-én érkezett meg. Miután az alperes a helyreigazítási kérelemben foglaltaknak nem tett eleget, a felperes keresetet nyújtott be a bíróságnál, amelyhez a kereset 2012. június 11-én érkezett meg.

A felperes keresetében olyan tartalmú helyreigazítás közlésére kérte kötelezni az alperest, amelyből kitűnik, hogy a perbeli cikkben az alperes részéről megtévesztették az olvasóközönséget, valótlan állítást tettek, illetve való tény hamis színben tüntettek fel. A helyreigazítás körében a felperes kérte felidézni az általa jogsértőnek talált tartalmat, illetve annak közlésére tartott igényt, hogy a felperest soha egyetlen bíróság sem ítélte el polgármesteri tisztségével összefüggésben elkövetett bűncselekmény miatt, ezáltal polgármesteri tisztsége sem szűnt meg a törvény erejénél fogva. A felperes arra is igényt tartott, hogy az olvasók megtévesztésére alkalmas sérelmes állítások miatt tőle a lap részéről kérjenek elnézést. A felperes előadta, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozott döntés a korábbi határozatokat automatikusan megsemmisítette. A felperes a tárgyaláson is nyomatékosan közölte, hogy semmiféle bűncselekményt nem követett el polgármesteri tisztségével összefüggésben, és egyéb módon sem.

Az alperes részéről a kereset teljes elutasítását kérték jogalap hiányára való hivatkozással. Csatolták az ügyben született bírósági határozatokat, és előadták, hogy a valóságnak megfelelően számoltak be a büntetőeljárás tartalmáról.

A bíróság a felperes keresetét nem találta alaposnak.

A bíróság megállapította, hogy a felperes a keresetét, illetve a helyreigazítási kérelmét a törvényes határidőben terjesztette elő, ezért azzal a bíróság érdemben foglalkozott.

Magyarország Alaptörvénye Alapvetésének B) cikkének (1) bekezdése értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam. A Szabadság és Felelősség fejezet IX. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (3) bekezdés értelmében a sajtószabadságra, valamint a médiaszolgáltatások, a sajtótermékek és a hírközlési piac felügyeletét ellátó szervre vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Az egyik sarkalatos törvény, amely a sajtó-helyreigazítás intézményét is magában foglalja, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.) 4. § (1) bekezdése értelmében Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát, valamint biztosítja sokszínűségét. A (3) bekezdés szerint a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcst, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével. A 10. § értelmében mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről. A 14. § (1) bekezdése szerint a médiatartalom-szolgáltatónak az általa közzé tett médiatartalmakban, illetve azok készítése során tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot. A 16. § szerint a médiatartalom-szolgáltató köteles tiszteletben tartani az alkotmányos rendet, tevékenysége során nem sértheti az emberi jogokat. A 12. § (1) bekezdése értelmében ha valakiről bármely médiatartalomban valótlán tény állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlán, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények.

Az 1993. évi XXXI. törvénnyel a magyar jogrendszer részévé tett Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát, országhatárokon tekintet nélkül, és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. A 2. pont értelmében e kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jóhírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából. A 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel a magyar jog részévé emelt Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 19. cikk 1. bekezdése szerint nézetei miatt senki sem zaklatható. A 2. bekezdés értelmében mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, ez a jog magában foglalja mindenfajta adat és gondolat határokon való tekintet nélküli – szóban, írásban, nyomtatásban, művészi formában, vagy bármilyen más, tetszése szerinti módon történő – keresésének, megismerésének és terjesztésének a szabadságát is. A 3. bekezdés értelmében az e cikk 2. bekezdésében meghatározott jogok gyakorlása különleges kötelezettségekkel és felelősséggel jár. Ennélfogva az bizonyos korlátozásoknak vethető alá, ezek azonban csak olyanok lehetnek, amelyeket a törvény kifejezetten megállapít, és amelyek mások jogainak vagy jóhírnevének tiszteletben tartása (a) pont), illetőleg az állambiztonság vagy a közrend, a közegészség vagy a közérkölc védelme érdekében szükségesek (b) pont).

A helyreigazítási igény tartalmi vizsgálatának legfőbb szempontjait a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Pk.12. állásfoglalásának II. pontja tartalmazza. Ennek megfelelően a kifogásolt sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos vagy művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet helyreigazítás alapja.

A Ptk. 85. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni. Ezt az alapelvet a sajtóközleményekre nézve a Pk.13. számú állásfoglalás oly módon konkretizálja, hogy az érvényesíthet igényt, akinek személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal, vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából egyébként felismerhető. A jelen esetben a perbeli cikk a felperest egyértelműen megnevezi, így a felperes személyes érintettsége kétséget kizáróan megállapítható a bíróság szerint.

A Pk.14. számú állásfoglalás értelmében sajtóközlemény kifogásolt tényállításainak valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Ez a kötelezettség általában abban az esetben is fennáll, ha a sajtószerv híven közli más személy tényállítását, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét. Ugyanezen állásfoglalás értelmében nincs helye sajtó-helyreigazításnak akkor, ha a sajtószerv a valóságnak megfelelően számol be valamely büntetőeljárásról, a vádirat tartalmáról, a nem jogerős ítéletről, illetve a nyilvános bírósági tárgyalásról. Ezt az alapelvet a bírói gyakorlat olyan módon tágította ki, hogy a sajtószerv bármely nem titkosított eljárás aktuális állásáról beszámolhat. A közleménnyel szemben megfogalmazott elvárás az, hogy tiszteletben kell tartani az ártatlanság vélelmének alkotmányos alapelvét, nem fejezhet ki előzetes ítéletmondást, illetve összhangban kell állnia az adott eljárás aktuális állásával.

A Pk.15. számú állásfoglalása értelmében helyreigazító közleményként a jogosult a válaszlevele közzétételét is kérheti. Ha a sajtó a válaszlevelet nem közli, a jogosult a válaszlevél tartalmi körén belül a bíróságtól keresettel kérheti helyreigazító közlemény közzétételének az elrendelését. Ha a bíróság a keresetnek helyt ad, határozatában – a kérelem és az ellenkérelem korlátai között – belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét, és ennek közzétételére az alperest határidő tűzésével kötelezi. A helyreigazító közleményből – a maga egészét, összefüggéseit is tekintve – ki kell tűnnie annak, hogy a kifogásolt sajtóközleménynek mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények. A közlemény szövege nem alakítható úgy, hogy ezáltal a tartalom elveszítse helyreigazító jellegét.

Az Alkotmánybíróság több esetben foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival egyaránt. Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V.26.)AB határozatának indokolása értelmében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. Ebből következően a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot eshetőlegesen korlátozó rendelkezéseket minden esetben megszorítóan kell értelmezni. Ebben a körben a leginkább részletes okfejtést az Alkotmánybíróság 36/1994.(VI.24.)AB határozatának indokolása tartalmazza. Ez alapelvként rögzíti, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt, annak érték- és igazságtartalmára való tekintet nélkül védi. Az Alkotmány a szabad kommunikációt biztosítja, és nem a kifejtett vélemény valóságtartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga. Ebben a folyamatban helye van minden véleménynek, jónak és rossznak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. Mindebből a bíróságra nézve az következik, hogy amennyiben egy-egy kitélt

véleményként értékel, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát, mert az nem a feladata. A véleményként történő értékeléssel a bíróság nem a kifejtett véleménnyel való azonosulását, vagy azzal való szembehelyezkedését fejezi ki, mert az sem a feladata.

A határozat indokolása részletesen foglalkozik az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatával is. Abból kiemeli azt az alapelvet, hogy nincs demokratikus társadalom pluralizmus, tolerancia és nyíltság nélkül, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele. E szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek, vagy aggodalmat keltenek. Egy másik fontos alapelv az, hogy a közszereplést vállaló személyeknek vállalni kell azt is, hogy mind a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket, így nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk a kritikai megnyilvánulásokkal szemben. A jelen esetben a bíróság szerint egyértelmű az, hogy a felperes polgármesterként politikai közszereplőnek minősül.

A véleménynyilvánítási és sajtószabadságnak alkotmányos értékéről, és a demokratikus társadalom életében betöltött jelentős szerepéről az Alkotmánybíróság határozataiban eddig kifejtett álláspontokból következik, hogy a szabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában részt vevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények nyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát. A demokratikus hagyományokkal rendelkező társadalmak tapasztalatai szerint is e vitákban esetenként kellemtelen, éles, esetleg igazságtalan támadásokat intéznek a kormányzat és a közhivatalnokok ellen, és nyilvánosságra kerülnek olyan tények is, amelyek a közéleti szereplők becsületének csorbítására alkalmasak. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint kiemelkedő alkotmányos érdek az állami és helyi önkormányzati feladatokat ellátó szervek és személyek tevékenységének nyilvános bírálhatósága, valamint az, hogy a polgárok bizonytalanság, megalkuvás és félelem nélkül vehessenek részt a társadalmi folyamatokban.

Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanakkor a véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál indokolt különbséget tenni értékítélet és tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A demokratikus jogállam állami és önkormányzati intézményeinek szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája – még ha az becsületsértő értékítéletek formájában történik is –

a társadalom tagjainak, az állampolgároknak olyan alapvető alanyi joga, ami a demokrácia lényegi eleme.

A véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés), vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható, és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatásszerűen részt vevő személyek esetében. Az állandó bírói gyakorlat az újságírókat egyértelműen ebbe a személyi körbe tartozónak tekinti.

A Pp. 3. § (5) bekezdése értelmében, ha a törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. E rendelkezések nem érintik a törvényes vélelmeket, ideértve azokat a jogszabályokat is, amelyek szerint valamely körülményt az ellenkező bizonyításáig valónak kell tekinteni. A 4. § (1) bekezdése szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése, vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A 163. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el. A (2) bekezdés szerint a bíróság az ellenfél beismerése, mindkét fél egyező, vagy az egyik félnek az ellenfél által bírói felhívás ellenére kétségbe nem vont előadása folytán valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel. A (3) bekezdés szerint a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valónak fogadhatja el. Ugyanez áll azokra a tényekre is, amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása van. Ezeket a tényeket a bíróság akkor is figyelembe veszi, ha azokat a felek nem hozták fel, köteles azonban a feleket a tényekre a tárgyaláson figyelmeztetni. A 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. A 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

A bíróság fontosnak tartja rögzíteni azt, hogy a személyiségi jogi per, így a sajtó-helyreigazítási per is, a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva eleve nem alkalmas bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. A bíróság mindezen általános szempontok alapján végezte el a konkrét vizsgálatot.

1. Büntetőeljárás, és az abból levont következtetések

A felperes előadta, hogy a perbeli cikk valótlanul állította, hogy őt automatikusan megfosztották volna a bírói ítéletek attól, hogy polgármesterként eljárjon 2009. november 3-tól a Legfelsőbb Bíróság döntéséig terjedő időben. A felperes előadta, hogy a jogi helyzet ezzel szemben a valóságban az, hogy a Legfelsőbb Bíróság határozata az összes korábbi elmarasztalására vonatkozó határozatot megsemmisítette, azt úgy kell tekinteni, mintha meg sem történtek volna. A felperes előadta azt is, hogy egyébként pedig nem nyert megállapítást az, hogy a vitatott cselekményt

polgármesteri tisztségével összefüggésben követte volna el. Az alperes részéről ezzel szemben előadták, hogy a valóságnak megfelelően számoltak be a jogi helyzetről, az eljárás állásáról. Az alperes részéről külön is előadták azt a körülményt, hogy a Legfelsőbb Bíróság eseti döntése tartalmazza azt, hogy amennyiben a polgármestert a tisztségével kapcsolatos cselekmény kapcsán elítélik, ez minden további eljárási cselekmény nélkül azt jelenti, hogy a továbbiakban nem lehet polgármester. Márpedig az ügyben jogerős ítélet született azzal együtt, hogy azt később a Legfelsőbb Bíróság megváltoztatta.

A bíróság a felperes kereseti kérelmét nem találta alaposnak. A bíróság arra a következtetésre jutott a rendelkezésre álló adatok, különös tekintettel a becsatolt bírósági határozatok kapcsán, hogy az alperes a valóságnak megfelelően számolt be az adott büntetőeljárás menetéről, az abból levont következtetések nem voltak jogsértőek. A Legfelsőbb Bíróság határozatából megállapítható volt, hogy a legmagasabb bírói fórum is úgy találta, hogy az eljárás tárgyává tett cselekmény kapcsolatban volt a felperes polgármesteri minőségével, és azt is megállapította a Legfelsőbb Bíróság, hogy ténybelileg a felperes elkövette a magánlaksértés szabálysértését. A Legfelsőbb Bíróság azt is megállapította, hogy az ügyészség eljárási hibát követett el akkor, amikor az eljárásban szereplő egyik terhelt vonatkozásában nem állapított meg tényállást. Ehhez képest nem volt jogellenes a perbeli cikk azon megállapítása, hogy a felperes elmarasztalása jogerősen azért maradt el, mert az ügyészség hibázott a vádirat elkészítésénél. A bíróság azt is megállapította, hogy a perbeli cikk beszámol arról, hogy a Legfelsőbb Bíróság jogi álláspontja értelmében a felperessel szemben az eljárást megszüntették. A bíróság szerint az pedig jogi véleménynek, értékelésnek minősül, hogy a Legfelsőbb Bíróság döntéséig bekövetkezett időszakban jogi értelemben fennállt-e a felperes polgármesteri tisztsége, vagy sem. A bíróság ilyen körülmények között a felperes keresetét ebben a vonatkozásban elutasította.

2. Elégtétel adása

A felperes azt is kérte, hogy sajtó-helyreigazítás körében külön elégtétel adására is kerüljön sor. Miután a bíróság az érdemi 1. pontot sem találta megalapozottnak, álláspontja szerint nincs helye elégtétel adásának. Megjegyzi a bíróság azt is, hogy a Pk.12. számú állásfoglalás I. pontjára figyelemmel egyébként sincs helye elégtétel adásának sajtó-helyreigazítás keretében, tekintettel arra, hogy arra ténylegesen csak általános személyiségi jogi perben nyílik lehetőség. A bíróság erre figyelemmel ezt a kereseti kérelmet is elutasította.

A bíróság a peresztes felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a perköltség megfizetésére. Az alperesi képviselő munkadíjának megállapítására a 32/2003.(VIII.22.)IM rendelet alapján került sor. A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt illeték viseléséről a 6/1986. (VI.26.)IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett a bíróság.

Budapest, 2012. augusztus 28.

dr. Pataki Árpád s.k.
tanácselnök

A kiadmány hitelül:

